

Sygn. akt II AKa 16/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Paszkiewicz (spr.)

Sędziowie: SSA Włodzimierz Brazewicz

SSA Grażyna Świdorska - Wandor

Protokolant: st. sekretarz sądowy Aleksandra Konkol

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku Mirosława Kido

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2014 r.

sprawy

C. Z.

oskarżonego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 27 września 2013 r., sygn. akt **IV K 47/13**

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

C. Z. został oskarżony o to, że w dniu 1 stycznia 2013 r. w G., działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia Ł. O., ugodził go nożem powodując dwie rany klute tułowia: jedną zlokalizowaną na klatce piersiowej, penetrującą przez prawą jamę opłucnej do wątroby, z uszkodzeniem w obrębie jej kanału powłok skórnych, opłucnej ściennej, przepony i wątroby, drugą zlokalizowaną w okolicy lewego talerza biodrowego z uszkodzeniem w obrębie jej kanału powłok skórnych i mięśni, które to obrażenia spowodowały u Ł. O. rozstrój trwający dłużej niż 7 dni, jednakże zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na postawę pokrzywdzonego, to jest o przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 27 września 2013 r. w sprawie IVK 47/13 oskarżonego C. Z. uznał za winnego czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, kwalifikowanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to, przy zastosowaniu art. 60 § 2 k.k. i art. 60 § 6 pkt 2 k.k. i przy zastosowaniu art. 14 § 1 k.k. i art. 11 § 3 k.k. na podstawie art. 148 § 1 k.k. skazał go na karę 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności. Tymże wyrokiem orzeczono o zaliczeniu na poczet orzeczonej kary okresu rzeczywistego pozbawienia wolności od 1 stycznia 2013 r. do 27 września 2013 r. /na podstawie art. 63 § 1 k.k./, orzeczono o przepadku noża /na podstawie art. 44 § 2 k.k./, orzeczono o zwrocie wymienionych dowodów

rzeczowych /na podstawie art. 230 § 2 k.p.k./ oraz orzeczono o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej, jak też o zwolnieniu oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych.

Apelację od tego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego, który z powołaniem na podstawy apelacyjne z art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k., zarzucił temu wyrokowi:

- mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku błąd w ustaleniach faktycznych, przejawiający się w przyjęciu, iż oskarżony działał w bezpośrednim zamiarze usiłowania zabójstwa pokrzywdzonego, podczas gdy w rzeczywistości działał w warunkach obrony koniecznej określonej w art. 25 § 1 k.k.;

- mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 182 § 1 k.p.k. poprzez oparcie stanu faktycznego na zeznaniach świadka K. T. mimo, iż ta odmówiła składania zeznań.

W następstwie tych zarzutów apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego C. Z., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 12 lutego 2014 r. w sprawie II AKa 16/14 uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w wyniku następujących rozważań.

W pierwszym rzędzie odnieść się należało do zarzutu obrazę art. 182 § 1 k.p.k., bowiem warunkiem przystąpienia do rozważań w kwestii błędu w ustaleniach faktycznych jest stwierdzenie prawidłowości przeprowadzenia postępowania dowodowego w zakresie, który mógł mieć wpływ na treść orzeczenia. W tej materii Sąd Apelacyjny podziela stanowisko obrony, iż zeznania małoletniej K. T. odebrane zostały w sposób, który nie gwarantował małoletniej zrozumienia i wypowiedzenia się co do prawa odmowy składania zeznań, a tym samym zeznania te odebrane zostały z obrazą art. 182 § 1 k.p.k. Analiza stenogramu z przesłuchania małoletniej /k. 250 – 257/, jak też opinii sądowo – psychiatrycznej /k.183/ jednoznacznie wskazuje, że dziecko wymagało uspokojenia i zajęcia zabawą przed przystąpieniem do składania zeznań. Jednak już uspokojone /po 5min 57sek/ stwierdziło kilkakrotnie, że nie chce rozmawiać. Niemniej kontynuowano wypytywanie o dane personalne, co jeszcze nie byłoby uchybieniem, ale także o okoliczności wykraczające poza te dane, bowiem to z kim świadek mieszka jest już zeznaniem na okoliczności zdarzenia. K. T. także w tej fazie pytań stwierdziła, że nie chce rozmawiać /00:08:00 – k.254/. Powyższe wyraźnie wskazuje na brak woli świadka, na tym etapie przesłuchania, do składania zeznań, niemniej z punktu widzenia procesowego istotne jest to czy świadek miała świadomość swego prawa do odmowy składania zeznań, czy istotę tego prawa zrozumiała i czy dopiero wówczas podjęła decyzję co do składania zeznań. W tej mierze stwierdzić trzeba, że w ciągu pytań zadawanych w 8 minucie 58 sekundzie na końcu pada zapytanie „a czy chcesz rozmawiać o tym, co się wydarzyło w domu?” po 35 sekundach milczenia zapytanie „chcesz o tym powiedzieć? Jak nie chcesz to nie musisz mówić”, po 10 sekundach milczenia „K. powiesz? No to opowiadaj, co się stało” /k.255/. Ta sekwencja pytań, zdaniem Sądu odwoławczego, świadczy o braku rzetelnego pouczenia o prawie do odmowy składania zeznań, nie chodziło przecież o jakąś rozmowę z obcą panią /„jak nie chcesz to nie musisz mówić”/, ale o złożenie zeznań, a więc o to, żeby dziecko wiedziało że to co powie będzie wykorzystane, będzie miało znaczenie dla jej najbliższych – w tym przypadku dla jej dziadka. Nie chodzi więc tylko o aspekt formalny pouczenia o prawie odmowy składania zeznań, ale dla uznania prawidłowości pouczenia konieczne jest, aby materialnie to prawo zostało zrealizowane, a więc aby skutki procesowe decyzji były świadkowi znane. W realiach przedmiotowej sprawy dziecko nie uzyskało od przesłuchujących informacji, po co ta „rozmowa” i że jej zeznania mogą być „ważne” dla dziadka, zatem w istocie nie zostało pouczone o prawie odmowy składania zeznań.

Powyższe uchybienie, rzutujące na podstawy dowodowe wydanego orzeczenia, byłoby wystarczające dla rozstrzygnięcia o uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, niemniej konieczne jest dodatkowo zwrócenie Sądowi I instancji uwagi na to, iż także zarzut błędu w ustaleniach faktycznych apelacji obrońcy oskarżonego, nie jest pozbawiony podstaw. Zauważyć bowiem należy, że dostrzegając agresywną

postawę pokrzywdzonego Sąd Okręgowy nie odniósł się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do kwestii ewentualnej obrony koniecznej, jak też granic jej przekroczenia, a przede wszystkim w sposób powierzchowny uargumentował przyjęcie zamiaru bezpośredniego pozbawienia życia, nie wskazując choćby z jakich przyczyn wykluczył działanie w zamiarze ewentualnym. Wskazane mankamenty uzasadnienia zaskarżonego wyroku, niezależnie od uchybienia przepisowi art. 182 § 1 k.p.k., skutkować musiały uchYLENIEM zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Na tym właśnie zagadnieniu, przy ponownym – odpowiadającym obowiązującym przepisom – rozpoznawaniu sprawy, powinien skoncentrować uwagę Sąd Okręgowy, dostrzegając nie tylko motywację sprawcy, ale też faktyczne miejsca ugodzenia, siłę i sposób działania, nie tracąc z pola widzenia rzeczywistych skutków tego działania i pozostałych okoliczności rzutujących na ocenę zamiaru, wielokrotnie eksponowanych w judykatach Sądu Najwyższego.